

τρῶας οὐσίας ἐξηγητής· ἀναπτύξωμεν πᾶσαν τὴν περὶ τοῦ Ἀσώτου παραβολήν, ἵνα μάθωμεν ἐξ αὐτῆς, πῶς δεῖ προσπελάζειν τῷ ἀπροσπελάστῳ, καὶ συγγνώμην τῶν πταισμάτων αἰτεῖν.

Ἄνθρωπός τις, φησὶν^δ, εἶχε δύο υἱούς. Παραβολικῶς ὁ Σωτὴρ, οὐ δογματικῶς διαλέγεται. Διὰ τοῦτο περὶ τοῦ ἰδίου πατρὸς, ὡς περὶ ἀνθρώπου τινός, ὁμιλεῖ, καὶ περὶ τῶν δούλων, ὡς περὶ τέκνων, λαλεῖ, ἵνα δείξῃ τοῦ Θεοῦ τὴν περὶ τοὺς ἀνθρώπους ὑποταγήν. Ἄνθρωπός τις, φησιν, εἶχε δύο υἱούς. Τίς ἐστὶν οὗτος ὁ ἄνθρωπος; ὁ Πατὴρ τῶν οἰκτιρῶν, καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως. Τίνας δὲ εἶχε τούτους τοὺς δύο υἱούς; τοὺς δικαίους, καὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς· τοὺς ἐμμένοντας τοῖς θείοις αὐτοῦ προσάγμασι, καὶ τοὺς παραβαίνοντας τὰς δεσποτικὰς ἐντολάς. Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ Πατρί. Καὶ τίς ἐστὶν οὗτος ὁ νεώτερος υἱός; ὁ τὴν γνώμην ἄστατον κεκτημένος, καὶ ταῖς αἰραῖς τῆς νεότητος ῥιπιζόμενος. Πατέρα ἐγνώρισεν ἡ φύσις τὸν πλάσαντα, εἰ καὶ μὴ ἐτίμησε προαιρέσεις τὸν ποιήσαντα⁸. Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον⁹ μέρος τῆς οὐσίας. Καλῶς ἤτησε τὰ τοῦ Θεοῦ παρὰ τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ κακῶς, ἅπερ ἔλαβε, κατηνάλωσε. Καὶ διεῖπεν αὐτοῖς τὸν βίον¹⁰ ὁ πατήρ. Ἐδωκεν αὐτοῖς, ὡς οἶκον ἴδιον, ὅλον τὸν κόσμον· ἔδωκεν αὐτοῖς, ὡς Κτίστης, ὅλην τὴν κτίσιν· παρέσχεν αὐτοῖς σώματα καὶ ψυχὰς λογικὰς, ἵνα τῷ λόγῳ εὐλόγως χειραγωγούμενοι μὴδὲν ἄλογον πράξωσιν· ἐπέστησεν αὐτοῖς τὸν ἑαυτοῦ νόμον, τὸν φυσικόν, καὶ τὸν γραπτόν, ὡς θεῖον παιδαγωγόν· ἵνα τούτῳ παιδαγωγούμενοι πληρώσωσι τοῦ νομοθέτου τὸ βούλευμα. Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν πάντα¹¹ ὁ νεώτερος υἱός (ὡς νεώτερος¹² ἔπραξεν) ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν· ἀπέστη ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ὁ Θεός. Οὐ γὰρ βιάζεται¹³ τὸν μὴ βουλόμενον δουλεύειν αὐτῷ. Γνώμης¹⁴ γάρ, οὐκ ἀνάγκης, αἱ ἀρεταὶ ἅπασαι. Καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως· ἐκεῖ τῆς ψυχῆς ὅλον τὸν πλοῦτον ἀπώλεσεν· ἐκεῖ τέρπων καὶ τερπόμενος ἐναυάγησεν· ἐκεῖ παίζων καὶ ἐμπαιζόμενος πένης ἐγένετο· ἐκεῖ ψυχοφθόρους ἡδονὰς ἀγοράζων, καὶ γέλωτας ὠνούμενος, πατέρας δακρύων¹⁵ ἔλαβε. Καὶ τὰς μὲν ἀρετὰς, ἃς εἶχεν, ἀπεβάλετο· τὰς δὲ κακίας, ἃς οὐκ εἶχε, προσελάβετο. Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, (οὐ πέφυκε γὰρ τοῖς αἰσχυρῶς βιοῦσι παραμένειν ὁ πλοῦτος τῆς χάριτος)· ἐγένετο (οὖν) λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην. Ὅπου γὰρ τῆς σωφροσύνης ὁ σῖτος οὐ γεωργεῖται, ἐκεῖ λιμὸς ἰσχυρὸς· ὅπου τῆς ἐγκρατείας ἡ ἄμπελος οὐ πεφύτευται, ἐκεῖ λιμὸς ἰσχυρὸς· ὅπου τῆς ἀγνείας ὁ βότρυς οὐ ληνοπατεῖται, ἐκεῖ λιμὸς ἰσχυρὸς· ὅπου τὸ οὐράνιον γλεῦκος οὐ βρύει, ἐκεῖ λιμὸς ἰσχυρὸς· ὅπου εὐφορία κακῶν, ἐκεῖ πάντως ἀφορία τῶν ἀγαθῶν· ὅπου εὐθηνία πράξεων πονηρῶν, ἐκεῖ πάντως σπάνις τῶν ἀρετῶν· ὅπου τῆς φιλανθρωπίας τὸ ἔλαιον οὐ πηγάζει, ἐκεῖ λιμὸς ἰσχυρὸς.

δ) Εὐαγγ. Λουκ. ΙΕ', 11. 7) Ἡ λέξις οὐ κατ' ἀκριβεῖαν Ἕλληνας λόγου, ὡς καὶ τὸ κατωτέρω Δαλεῖ. 8) Φύσει μὲν ὁ πατήρ ἐστὶ πάντων ἀνθρώπων ὁ Θεός· ἀλλ' ἡ προαιρέσις τῶν ἁμαρτωλῶν οὐ τιμᾷ ὡς πατέρα τὸν πλάστην καὶ ποιητὴν αὐτῶν. 9) Τὸ ἀναλογεῖν, τὸ ἀνῆκον εἰς ἐμέ. 10) Τὴν περιουσίαν του. 11) Τὰ κτήματα αὐτοῦ. 12) Ἀφ' ὧν ὀφείλει. 13) Δὲν κρατεῖ διὰ τῆς βίας. 14) Τῆς γνώμης, τῆς προαιρέσεως προῖον εἰσὶν αἱ ἀρεταί. 15) Ἐλαβε τοὺς γέλωτας πατέρας (παιδιούς) δακρύων.